

VITA

ÖLVEDI IGNÁC

A TÖRTÉNÉS BIZONYÍTSON ÉS NE POLITIZÁLJON!

Ungváry Krisztián „Sztálin és a háború” című írásához

A *Hadtörténelmi Közlemények* 1996/2. számában közölte Ungváry Krisztián „Sztálin és a háború” című cikkét, melyben kritikai megjegyzéseket fűz Borus Józsefnek a *História* 1992/2. számában megjelent, „Breszt-Litovszktól – Moszkváig” című írásához. Fiatal kollégánk munkája elárulja, olyan fába vágta fejszójét, olyan területre tévedt, amely számára sok ismeretlent tartalmaz. A hadügy ingoványos és bozótos területén könnyen el lehet tévedni, ha nem ismerjük a hadviselés, a hadtudomány, a hadászat alapvető törvényszerűségeit. Így állhatott elő az, hogy Borus József kiválóan megírt, jól dokumentált és bizonyított megállapításaival szemben Ungváry Krisztián a történelmi valóságot megkerülve, a tárgyilagosságot sutba dobva, politikai köntösbe öltöztetett mondanivalóval magyarázza a német-szovjet háború kitörésének körülményeit. Bármennyire paradox: sztálinista módszerrel dolgozik. A maga koncepcióját akarja bizonyítás nélkül az olvasóra oktrojálni, és ehhez a történelemhamisítást hívja segítségül.

A rendszerváltozás után a történészek többsége elérkezettnek látta az időt arra, hogy a történelmet, különösen a hadtörténelmet megtisztítsa a sztálinizmus hordalékától, a dogmatizmus iszapjától, a tupírozott és kiszínezett, a pártot és a diktatúrát szolgáló hazugságoktól, amelyek megzavarják az események megítélését. Akadtak azonban olyanok is, akik nem ebben látták a történészek feladatát, hanem abban, hogy enyhítsék, árnyaltabbá tegyék a háború felelőseiről kialakult

tömegvéleményt. Új történelemhamisítók születtek, akik a háború igazi okait megkerülve, elhallgatva, rózsaszínűre kezdték festeni a nácizmust és magát Hitlert is. Például Németország és a Szovjetunió között kitört háborúért, bizonyítékok nélkül, Sztálint tették és teszik felelőssé. Abból indultak ki, hogy Joszif Visszarionovics bűne Oroszország és Európa népeivel szemben oly nagy, hogy a háború kitöréséért is ráhárítható a felelősség. Egyről azonban megfeledkeztek az így gondolkozók, arról, hogy a hamisításokra épített hipotézis előbb-utóbb összeomlik. Emlékeztetőül felsorolok néhányat ezekből az új elméletekből, amelyekért cikkében Ungváry Krisztián is síkra szállt.

1. Sztálint nem békés, hanem területszerző, imperialista szándékok vezették a német-szovjet megnemtámadási szerződés megkötésénél – írja Ungváry.

2. A Wehrmacht megelőző támadást kényszerült végrehajtani az Európát fenyegető bolsevista hordák ellen. A „preventív háborút” Sztálin agresszív magatartása váltotta ki.

3. Még furcsább következtetést fogalmazott meg a folyóirat 131. oldalán: „A gépesített és páncélos alakulatokat közvetlenül a határhoz, annak legexponáltabb, kiugró szögleteibe csoportosították, ... és az első stratégiai lépcső hadosztályait közvetlenül a nyugati határra, a második lépcső alakulatait pedig a határ mögé telepítették, ... lázas ütemben új utakat, hidakat, laktanyákat építettek és mindezt akkor, amikor a németek felvonulása a határra még el sem kezdődött.” Ezt követően olvashatjuk a

szerző saját véleményét: „Mindebből egyértelmű, hogy a Szovjetunió (is) offenzív szándékai voltak. Ebből a felvonulásból csak azonnali támadás volt végrehajtható, védekezésre teljesen alkalmatlan volt.””A szerző jelzete szerint megállapításait Zsukov marsall könyvének 272. oldaláról állította össze. Az érdekes, hogy a hivatkozott oldalon sem az orosz, sem a magyar nyelvű kiadványokban ilyen mondatokat nem találunk. Zsukov katona volt, méghozzá hadvezér; ilyen hadászati értelmetlen dolgokat soha nem mondott.

A szerző hozzáértéséről tanúskodik az a mondata is, hogy „... az első stratégiai lépcső hadosztályait közvetlenül a nyugati határra csoportosították, a második lépcső alakulatait pedig a határ mögé telepítették”. Kérem tisztelettel, ha egyszer az első lépcső felvonult a határra, ami értelemszerűen a határ mögötti területet jelenti, akkor a második lépcső csak az első mögé vonulhatott fel és nem a határ mögé. Kérem, vegye észre, egymásra rakja a hadászati lépcsőket, célszerű lett volna inkább bemutatni, milyen volt a szovjet erők csoportosítása.

A tényállás a fentiekkel szemben: 1941 júniusában a szovjet hadsereg csapatainak első hadászati lépcsője (az 56. hadosztály és két dandár) a határtól 50 km mélységben volt szétagolva. A második lépcső és tartalékok az első lépcső mögött 100–400 km mélységben csoportosultak.

Egy másik, szintén fejetetejére állított következtetése: lázas ütemben új utakat, hidakat, laktanyákat építettek és mindezt akkor, amikor a németek felvonulása a Szovjetunió határaitra még el sem kezdődött. Akasztófát érdemelnek azok a katonai vezetők, akik akkor kezdik meg a veszélyeztetett katonai körzetek műszaki megerősítését, amikor az ellenség már megkezdte csapatainak hadászati felvonulását.

4. Ungváry a hidak, utak, laktanyák építéséből, a csapatok hadászati szétbontakozásából azt a következtetést vonta le, hogy az „a Vörös Hadsereg offenzív szándékát bizonyítja.” Mivel ha nem is pontosan, de többször hivatkozik

Zsukovra, idézem, mit mond erről a marsall: „A kormány 1940-ben egy sor kiegészítő intézkedést tett az ország védelmének erősítése érdekében. A gazdasági lehetőségek azonban nem engedték meg, hogy a rendelkezésünkre álló rövid idő alatt maradéktalanul megvalósítsuk a fegyveres erőinkkel kapcsolatban tervezett szervezési és egyéb intézkedéseket. A háború az országot a fegyveres erők átszervezésének, újralfegyverzésének és átképzésének szakaszában, a szükséges mozgósítási készletek és állami tartalékok képzésének időszakában találta.” (Zsukov: Emlékek, gondolatok. 1970. 181. o.) Nem azt írta, hogy felkészültek az offenzív feladatokra, hanem azt, hogy védekezésre sem volt elég idejük felkészülni. Ugyanezen az oldalon, egy másik mondatban arról ír, hogy ha a hadseregfejlesztésben 1939-ben megkezdett feladatokat végre tudták volna hajtani, két-három év múlva kiváló hadsereget adtak volna a szovjet népnek. Ez annak a beismerése, hogy 1941 júniusában a Vörös Hadsereg még a hadászati védelemre sem volt felkészülve. Ezt erősítik meg a Honvéd Vezérkar 1941 májusi és júniusi jelentései, melyekre még visszatérek.

Borus József tárgyilagosan megírt és dokumentált munkájában bizonyítja, hogy a történészek körében jelentősebb azok száma, akik a Szovjetunió elleni támadás okát a harmadik Birodalom katonapolitikájában látják. Bizonyítja, hogy a támadás nem csak a hadsereg csapatait, de a szovjet állam vezetését is meglepte. Írásában arra is rámutatott, hogy „olyan irat, parancs, amely közeli, vagy akár az 1941. év bármely szakaszában indítandó szovjet támadásra vonatkozott volna, nem került a németek kezébe, – egyszerűen azért, mert ilyen terv, vagy parancs nem létezett.”

„A Szovjetunió elleni támadás előkészítésének során – írja Borus József – soha nem szerepelt esetleges szovjet támadás feltételezése. [...] A német vezetés semmiféle közelgő szovjet támadást nem feltételezett 1941. június 22-e előtt [...] Hitler legbizalmasabb környezetében sem tett soha említést szovjet támadás veszélyéről.”

Borus tárgyilagos megállapításai ellen Ungváry nem tudott dokumentumokat felsorakoztatni. Mind Hitler, mind Sztálin tudta, hogy az összecsapás elkerülhetetlen. Ez nem bizonyítás. Azzal egyetértek, hogy Hitler tudta, Sztálin nem az összecsapásra készült, hanem egy olyan fegyveres erő megeremtésére, felfegyverzésére és kiképzésére, amelynek még Hitlert is gondolkodásra kellett készítenie mielőtt megindítja hadait a Szovjetunió ellen.

Nem hibája, bűne Sztálinnak, hogy csak a második világháború kitörése után, az 1939. és az 1940. évi eseményekből értette meg azt, amit Tuhacsevszkij és elvaráta javasoltak a szovjet vezetésnek. A háború kitörése után engedélyezett zöld utat a fegyveres erő átszervezésének és a modern haditechnika gyártásának.

Ungváry Krisztián egy másik szintén minden tárgyilagosságot nélkülöző, feje tetejére állított hipotézise, hogy Szovjet-Oroszország a második világháború kitörésének előestéjén élen járt a fegyverkezésben és a hadseregfejlesztésben. Hadiipara – Ungváry szerint – minőségi és mennyiségi mutatók terén lekörözte Németországot. Állításának bizonyítását meg sem kísérelte, ez azonban nem is csoda, hiszen egész koncepciója a szovjet hadsereg történetének nemismeretén alapul.

A valóság: a Szovjetunió a polgárháború befejezése után azonnal megkezdte a leszerelést, a fegyveres erő átszervezését. A Vörös Hadsereg áttért a területi milícia-rendszerre. Létszáma 1924 végére öt és félmillióról 562 000-re csökkent. Ezen a rendszeren csak a második világháború kitörése után változtattak, 1939 őszén vezették be az általános hadkötelezettséget. Igaz, viszont, hogy az átszervezéssel párhuzamosan megindult az aktív hadtudományi tevékenység. A Vörös Hadsereg hadtudósai, Tuhacsevszkij és társai, a harmincas évek közepére kimunkálták a mély hadászat, hadművelet és harc elméletét. Ezt még a vezető államok vezérkarai is figyelemmel tanulmányozták. Az elmélet a háború új anyagi-technikai bázisán keletkezett. Abból indult ki, hogy a jövő háborújában a döntő szerep a

harckocsiké, a repülőgépeké, azaz a gépesített csapatoké. Az elmélet megalkotói valóban javasolták, sürgették a Vörös Hadsereg átszervezését, új fegyverzettel való ellátását, az új anyagi-technikai alap megeremtését.

A harmincas évek közepére azonban nem csak az új hadászati, hadműveleti elvek, nézetek születtek meg, hanem megszilárdult a demokráciát likvidáló sztálini önkény, a sztálini diktatúra is, amely a kommunista párt fetiszálását és a párt, illetve a társadalom életében az ellentmondást nem tűró parancsuralmat valósította meg. A dogmatikus nézetek és a nemzetközi helyzet hibás értékelése nyomán a párt- és az államvezetés nemet mondott a hadtudósok javaslataira. Az új, korszerű harceszközök gyártása csak a második világháború kitörése után indult meg. Például a korszerű (KV nehéz és a T-34-es közepes) harckocsik jóformán csak 1941 nyarán, a német támadás megindulásával érkeztek a csapatokhoz. 1475 korszerű harckocsi volt a csapatoknál a német agresszió megindulásakor, de a kezelő személyzet még erre sem volt megfelelően kiképezve. Hasonló volt a helyzet a légierőnél is. Különösen gyenge és hiányos volt a csapatok légvédelme és páncélelhárítása, közel sem voltak olyan mozgékonyak, mint a német kötelékek, nem tudták elhárítani az ellenség páncélos erőinek kettészelő csapásait. A Szovjetunió nemhogy nem járt az élen a hadseregfejlesztésben, hanem a háború kitörésének előestéjén gyenge hadsereggel és elavult haditechnikával rendelkezett. A lemaradásból a harmincas évek végére valóban sok mindent be lehetett volna hozni, ha Sztálin megfogadja Tuhacsevszkij marsall és társainak javaslatát, tanácsait.

A pártot és Sztálint azonban nem a hadsereg fejlesztése, új fegyverzettel való ellátása foglalkoztatta, hanem a hadsereg lefejezése. Az adatok és a tények azt tanúsítják tisztelt Ungváry kolléga, hogy a Szovjetunió a fegyverkezésben és a hadseregszervezésben nem járt az élen ahogyan Ön írja, hanem a kor hadművészeti követelményeihez viszonyítva nagyon is le

volt maradva. Úgy van, ahogy Zsukov írta: 2–3 évre lett volna szüksége ahhoz, hogy felzárkózhasson az európai nagyhatalmak színvonalára. A honvédelmi népbiztosi tisztséget 1934-től 1940-ig K. E. Vorosilov marsall töltötte be. Első helyettese és a Vörös Hadsereg kiképzési csoportfőnöke M. H. Tuhacsevszkij marsall volt. Tehetségét, tudását és jártasságát a hadidolgokban külföldön is elismerték. Ezért Sztálin és Vorosilov ellenségesen vélekedtek Tuhacsevszkij és csoportja tudományos munkásságáról. Elméletét, a hadsereg technikai ellátottságának fejlesztését azzal utasították el, hogy az burzsoá követelmény, amely a katonatömegek lebecsüléséből fakad. Újra életre kelt az az illúzió, hogy a kapitalista országok dolgozói nem fognak harcolni a munkások állama ellen, s ha Németország megtámadná a Szovjetuniót, már a háború harmadik napján felkelés tör ki Hitler ellen.

A pártvezetés és a hadsereg korszerűsítését követelők között valóban voltak viták. Tuhacsevszkijék igyekeztek meggyőzni Sztálint és Vorosilovot, hogy a Szovjetunió léte, fennmaradása követeli a fegyveres erő modernizálását, a hadiipar fejlesztését, új, korszerű fegyverek gyártását. Sztálin a koncepciók perek megindításával válaszolt Tuhacsevszkij javaslataira. Az ehhez szükséges hamis okmányokat a NKVD (KGB) prezentálta a diktátornak. Ebben az akcióban a Gestapo is segédkezett. Tuhacsevszkijt kompromittáló írást hamisítottak, amit átjásztottak Benešhez, Csehszlovákia elnökéhez, ő meg eljuttatta azt Sztálinhoz. A KGB olyan okmányt is hamisított, hogy Tuhacsevszkij elvbarátai szövetkeztek volna Trockijjal Sztálin ellen. Szükségesnek érzem megjegyezni, hogy Trockij nem volt a szocializmus ellensége. Az októberi forradalomban, de különösen a polgárháborúban Lenin és Trockij vezetett, Joszif Viszarionovics csak a harmadik ember volt. Trockij szervezte meg a Vörös Hadsereget és vezette a polgárháború éveiben. A tömegek szemében Lenin után Trockij következett és nem Sztálin. A diktátor ezt nem tudta elviselni. Ezért Lenin

halála után azonnal megindította ellene a támadást. 1936-ban Trockij neve elég volt ahhoz, hogy a diktátor a népszerű hadtudós, katonai vezető és az őt támogató tábornokok, tisztek ellen megindítsa a bolsevik inkvizíciót. Ennek a tragédiának története még nem nyert teljes feldolgozást. Még mindig csak egyes szörnyűségeit ismerjük, azt, hogy 1936-1938-ban koholt vádak alapján Sztálin több ezer tábornokot, tisztet, tiszthelyettest és polgári alkalmazottat végeztetett ki, vagy küldött koncentrációs táborokba. Nem pontos adatok szerint a hivatkozott években mintegy 40 000 személyt távolítottak el a hadseregből. Ezt mindennek lehet nevezni, de nem hadseregfejlesztésnek. A hadsereg tisztikarának lefejezésében járt az élen Sztálin és nem a fejlesztésében.

Sztálin tehát 1936–1938-ban a szó legigazibb értelmében lefejezte a Vörös Hadsereget. Őt marsall közül hármat, öt I. osztályú hadseregparancsnok közül hármat, további 10 II. osztályú hadseregparancsnokot és a 16 I. és II. osztályú hadseregkomisszárt kivégeztetett. Az 57 hadtestparancsnokból 50-en, a 186 hadosztályparancsnokból 154-en, a 28 hadtestkomisszárból 25-en, a 64 hadosztálykomisszárból 58-an lettek a sztálini represszió áldozatai. A 456 ezredparancsnokból kivégeztetett 401-et. Az is a sztálini irtás következménye, hogy 1941-ben 200 ezredparancsnok közül csak 17-nek volt hadiakadémiai végzettsége és gyakran alhadnagyok, hadnagyok vezettek ezredeket. A megrázó, hogy a sztálini szörnyűségek a háború alatt és után is folytatódtak. G. K. Zsukov marsall – a második világháború legeredményesebb hadvezére, a Szovjetunió többszörös hőse – ,miután csaknem minden volt munkatársát letartóztatták 1947-ben, kis csomagját előre elkészítve, maga is minden nap várta, hogy sorra kerül.

Úgy vélem, ezek a számok elég meggyőzően bizonyítják, hogy a Szovjetunió nem a fegyverkezésben, nem a hadsereg- szervezésben járt az élen a 30-as évek végén, hanem a tisztikar kiirtásában. Ebből az is következik, hogy nem készült

Németország megtámadására. Ellenkezőleg mindent elkövetett, hogy erre ne kerüljön sor. A harmincas évek végére már Sztálin is megértette, hogy a háború viseléséhez hadseregére van szükség.

Befejezésül Ungváry Krisztián szíves figyelmébe ajánlom a Honvéd Vezérkar 2. vkf. osztálya katonapolitikai helyzetértékelő csoportjának 1940 vége és 1941 júniusa között készült jelentéseit a Szovjetunióról és hadseregéről. Fel merem tenni, ha ismerte volna ezeket a jelentéseket, írásában nem csak a náciizmust mosdató politikai propagandára támaszkodik. Remélem egyetért velem abban, hogy a vezérkarnál szolgált tisztek nem álltak kommunista befolyás alatt és nem voltak bolsevista ügynökök. Jelentéseik tárgyilagosak, pontosak, következtetéseiket a történelem igazolta. Valamennyiből érződik a hozzáértés, a hazaszeretet. Úgy fogalmaztak, hogy az államvezetés használni tudja írásaikat. Nem rajtuk múltott, hogy a honvédség akkori vezetői nem szívlelték meg következtetéseiket. Werth Henrik, a Honvéd Vezérkar főnöke a kormányzó és a kormány előtt eltitkolta, meghamisította vezérkari tisztjeinek megállapításait. A terjedelem a teljes jelentések közlését nem teszi lehetővé, ezért az egyes okmányokból csak a fő megállapításokat ismertetem.

A 2. vkf. 1940 márciusában helyzetképet ad a Vörös Hadseregről: „A szovjet kormány változatlanul kitart a semlegesség mellett és távol tartja magát mindenféle háborús bonyodalomtól. A külpolitikai irány alapját továbbra is a Németországgal való gazdasági és politikai együttműködés képezi, de a háromhatalmi egyezményhez nem csatlakozik [...] Magyarországgal korrekt szomszédi viszont tart fenn, elismerte területi követeléseit Romániával szemben.”

Gazdasági helyzetére vonatkozóan ezt írják: „Közgazdaságilag egy hosszabb háborúra még felkészülve nincs, így Németországgal való békés együttműködésre van utalva.”

Helyzetjelentés 1941. április 20-án: „Az orosz hadsereg jelenlegi állapotában egy

nagyszabású háború viselésére nincsen felkészülve és ezért a szovjet kormány mindenképpen el akarja kerülni a Németországgal való összeütközést. Orosz támadó szándék tehát nem áll fenn [...] Az összes katonai intézkedéseket a nyugati határok mentén Németországgal, Magyarországgal és Romániával szemben is védőlegesen óvintézkedéseknek lehet tekinteni egy esetleges német támadás kivédésére.”

Ungváry Úr, mi erről a véleménye? Miért hallgat írásában ezekről a jelentésekről? Lehetséges, hogy nem ismeri őket? Ott vannak a Hadtörténelmi és az Országos Levéltárban és várják a kutatókat.

Az 1941 április végén keltezett helyzetjelentésben ez olvasható. „Németország balkáni vállalkozása miatt az oroszok bizalmatlansága Németországgal szemben erősödött és az orosz–német politikai viszonyban érezhető feszültség állott be. Angolok terjesztik, hogy Németország rövid időn belül, de legkésőbb a balkáni háború után meg fogja támadni a Szovjetuniót. Ebben a jelentésükben ismételten megerősítik, hogy az orosz hadsereg egy nagyszabású háború viselésére nincsen felkészülve, ezért a szovjet kormány el akarja kerülni a Németországgal való fégyveres konfliktust. Orosz támadó szándék tehát nem áll fenn [...] Közvetlen háborús veszély az orosz katonai intézkedésekkel kapcsolatban nem áll fenn [...] A határmenti katonai körletek megerősítése [...] tovább tart. Az itt elhelyezett seregtestek azonban továbbra is a mélységben vannak tagozva (kb. 400–500 km sávban) és a határra sehol sem zárkóztak fel.” Ön pedig írásában azt sugallja, hogy a szovjet támadás bármikor megindulhat, a hadsereg arra fel van készülve. Utakat, hidakat és laktanyákat építenek, mindez Ön szerint bizonyítja az offenzív szándékot. Új elmélet, hogy utak hidak és laktanyák építése azonos az offenzív szándékkal.

Helyzetjelentés 1944 május végén: „Az orosz határmenti katonai előkészületekre való tekintettel a szovjet kormány fokozottabb mértékben ügyel arra, hogy Németországot ki ne hívja és vele a háborús konfliktust elkerülje [...] Orosz támadó

szándék tehát nem áll fenn [...] Sztálin még áldozatok árán is el akarja kerülni a Németországgal való összeütközést és a békés megegyezés felé hajlik [...] A felvonult orosz hadsereg erőcsoportosításából általában nagyobb szabású orosz támadás megindítására következtetni nem lehet. A határ mentén húzódó megerősített területre támaszkodva szívós és merev védelem áll előtérben[...]” Ön, tisztelt kolléga, az orosz hadsereg felvonulatásáról ezt írja.: „Ebből a felvonulásból csak azonnali támadás volt végrehajtható, a védekezésre teljesen alkalmatlan volt.” Jó lett volna, ha egy-két mondatban magyarázatot fűz új hadelméleti nézeteihez, hogy azok is megértsék, akik valamennyire jártasak a hadügyben. Még két mondatot idézek az 1941 május végi jelentésből. „A német–orosz háború kirobbanásának lehetősége fennáll [...] A Szovjetuniótól távol áll minden támadó szándék és Sztálin személyileg áldozatok árán is békés megegyezésre törekszik [...] Ha Németország elfogadható feltételeket szab, akkor a német–orosz háború elkerülhető.” Ön viszont úgy fogalmazott, hogy Sztálin agresszív magatartása készítette Németországot preventív háborúra. Melyik az igaz: a hozzáértő vezérkari tisztek értékelése, vagy az Ön minden tárgyilagosságot nélkülöző véleménye? Remélem nem sértem meg, ha a vezérkari tiszteknek adok igazat.

Amint látja, a katonai dolgokhoz értő vezérkari tisztek nem úgy gondolkodtak mint Ön, de tárgyilagosan értékelték, nem az ő hibájuk, hogy a vezérkar főnöke nem fogadta el, nem szívlelte meg jelentésüket és helyzetértékelésüket. Werth Henrik gyalogsági tábornok az Ön módszerével dolgozott, mindent meghamisított, Önhöz hasonlóan szovjet támadó szándékot hirdetett. A Kassa elleni légitámadást szovjet akciónak minősítette, a kormányzót félrevezetve, hazánkat belesodortatta évezredek történelmünk legtragikusabb háborújába. Ennek érdekében semmitől nem riadt vissza, ha a

helyzet úgy kívánta, hamisított és hazudott, mindent elkövetett annak érdekében, hogy Magyarországot beléptesse Hitler horogkeresztes háborújába.

Összefoglalva: a vitatott kérdésekkel kapcsolatban ránk maradt dokumentumok, különösen a Honvéd Vezérkar jelentései azt tanúsítják, hogy Borus József írásában tárgyilagosan, a történelmi valóságnak megfelelően értékelt.

A történelem és a történészek alapvető feladata a XX. század két kegyetlen diktátorának tárgyilagos bemutatása. Elvenni, vagy hozzátenni tevékenységükhöz nem szabad. Úgy kell bemutatni őket, ahogyan éltek és cselekedtek. Nagyon káros olyan történetek mesélése, amelyek nem felelnek meg a valóságnak. A történelem csak úgy jelent értéket a jövő századainak és évezredeinek, ha a valóságot örökíti meg.

1944. december 6-án Moszkvában a Magyar Fegyverszüneti Bizottság szállásán Miklós napi ünnepséget rendeztek. Résztvevői a Bizottság tagjai és a szovjet hadsereg oldalára átment tábornokok és vezérkari tisztek voltak: Miklós Béla és Vörös János vezérezredek, Kéri Kálmán vk. ezredes, Simonfy Tóth Ernő vk. őrnagy és mások. A szovjet vezérkar képviselőjében megjelent Kuznyecov vezérezredek, a felderítő csoportfőnök. A „vezérítal” a vodka volt, legjobban Kuznyecov és Vörös János vezérezredek bírta. Amikor már bennük is megnőtt a nyomás és a szék nem volt elég biztonságos, harcálláspontjukat a padlóra helyezték át. A vodka nyomása alatt a diktátorokról vitatkoztak. A társalgás német nyelven folyt, amit mindketten igen jól beszéltek. Vörös János részéről elhangzott egy ilyen mondat: „Tudja mit nem értek én vezérezredek úr, hogy lényegében mi a különbség Hitler és Sztálin között?” Kuznyecov nem sietett a válasszal, pihent egy keveset, majd mutató ujját a szája elé téve így válaszolt: „Moszkvában hidegebb van.”